

3. Шевчук А. З. Підстави імпічменту: конституційноправові норми та практика їх реалізації. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Правознавство. 2012. Вип. № 618. С. 47-51.

4. Сухонос В. В. Імпічмент як спосіб припинення повноважень глави держави: конституційний та політико-правовий аспекти. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2014. № 1. С. 3–6.

5. Сердюк Л. М. Конституційне регулювання імпічменту глави держави в Україні й окремих пострадянських країнах. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4 (89). С. 52-65.

6. Закон України «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент)» від 10 вересня 2019 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 13.12.2022).

7. Конституція України від 28 червня 1996 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 13.12.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-287-9-33>

ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ

Дармін Михайло Олександрович

аспірант

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

На сучасному етапі в Україні все більше і більше уваги приділяється фіксації порушень прав людини з тим, щоб після закінчення режиму військового стану (а за можливістю – раніше) жодне порушення не залишилося б без відповідного реагування. Варто зауважити, що вагома роль у поновленні порушених прав належить міжнародним судовим установам – як універсального, так і регіонального рівня. Але, рішення цих органів треба не лише отримати, але й виконати. А тому, питання виконання рішень міжнародних судових установ на національному рівні завжди у центрі уваги фахівців – юристів.

Найбільш вагомою установою регіонального рівня для України наразі є Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ). Цей найвідоміший орган Ради Європи привертає увагу вчених-юристів з усього світу, а тому важливим науковим завданням є огляд стану дослідження проблеми. Це

надасть можливість оцінити підґрунтя для майбутніх творчих розвідок у цьому напрямі.

В останні роки питання дослідженості виконання рішень ЄСПЛ не привертало увагу вчених. Ті фахівці, які аналізували різноманітні проблеми, пов'язані з формуванням, функціонуванням ЄСПЛ, його юрисдикцією, його рішеннями тощо, уміщували у свої монографічні дослідження відповідні розділи. Слід також відмітити статтю В. Завгороднього «Стан наукових досліджень практики Європейського суду з прав людини та її впливу на юридичну діяльність в Україні», у якій він послідовно та ємно охарактеризував майже 40 джерел з цього питання. Метою цієї статті було «здійснення аналізу та характеристики комплексних наукових праць, які були підготовлені на рівні дисертацій та монографій, а також визначення напрямків подальших наукових досліджень практики ЄСПЛ та її впливу на юридичну діяльність в Україні» [1, с. 15]. Однак, у цій статті автор майже ніяк не угруповує, не систематизує аналізовані ним джерела. Лише на початку статті він констатує той факт, що своєрідним «водорозділом» можна уважати 2006 рік, коли було прийнято Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». А отже, джерела, що вийшли друком до 2006 року, за своїм змістом та аксіологічним навантаженням відрізняються від тих, що були оприлюднені з урахуванням положень цього Закону. Таким чином, питання, обране предметом нашої статті, поки що залишається малорозробленим.

На монографічному рівні саме питання виконання рішень ЄСПЛ в Україні з конституційно-правової точки зору поки що не досліджувалось. Для того, щоб сприяти появі нових монографічних досліджень, доречно охарактеризувати та систематизувати джерельну базу для творчих пошуків.

По-перше, доцільно звернути увагу на джерело, у якому відповідна публікація уміщена. Публікації, у яких висвітлюються питання виконання рішень ЄСПЛ, у залежності від джерела, мають як офіційний, так і неофіційний характер. Офіційні публікації розміщено в офіційних джерелах Ради Європи та її органів, органів публічної влади в Україні. Неофіційні публікації – це публікації у засобах масової інформації та в усіх інших джерелах, крім офіційних.

По-друге, публікації про виконання рішень ЄСПЛ в Україні варто запропонувати класифікувати у залежності від сутності таких публікацій.

Так, ефективне функціонування ЄСПЛ привертає неабияку увагу населення, а тому наявна низка публікацій:

- довідкового;
- науково-популярного;
- наукового характеру, присвячених цій тематиці.

Довідкові публікації є здебільшого стислими та мають загальний характер. В межах цієї групи доцільно розрізнити:

– публікації просвітницько-освітнього характеру, спрямовані на інформування широких верств населення та розширення світогляду щодо виконання рішень ЄСПЛ в Україні;

– публікації, присвячені виключно статистичним показникам виконання рішень ЄСПЛ в Україні.

Протилежну частину спектру аналізованих публікацій (протилежну по відношенню до публікацій довідкового характеру) займають наукові публікації. Це дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, кандидата юридичних наук, доктора філософії, монографічні праці, статті у наукових фахових виданнях і т.д. Цим публікаціям притаманний високий аналітичний рівень, застосування наукових методів дослідження, наявність висновків та пропозицій, які аргументовано належним чином. У випадку з публікаціями цієї групи, доцільно звертати увагу не тільки на їхнє формальне вираження, але й на зміст (нижче буде проілюстровано, що інколи публікації у наукових фахових виданнях за своїм змістом будуть відноситись не до наукових публікацій, а до публікацій аналітичного характеру).

Публікації аналітичного характеру знаходяться у середині спектру. Ці публікації могли б уважатися довідковими, – але вони містять результати аналізу та матеріали, опрацьовані, угруповані та узагальнені авторами. Проте, висновкам та пропозиціям, уміщеним у цих публікаціях, бракує аргументованості. А самім публікаціям часто бракує обсягу для того, щоб уважати їх положення доктринальними та віднести їх до групи наукових публікацій.

Література:

1. Завгородній В. Стан наукових досліджень практики Європейського суду з прав людини та її впливу на юридичну діяльність в Україні. *Jurnalul Juridic National: Teorie Si Practica*. 2017. № 4. P. 15-21.